ОПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОБЩИЯ СЪД (първи състав)

22 юни 2011 година *

По дело T-409/09,

Evropaïki Dynamiki — Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE, установено в Атина (Гърция), за което се явяват адв. N. Korogiannakis и адв. M. Dermitzakis, avocats,

ищец,

срещу

Европейска комисия, за която се явяват г-н M. Wilderspin и г-н E. Manhaeve, в качеството на представители,

ответник,

с предмет иск за обезщетение за вредите, за които се твърди, че са претърпени от ищеца в резултат на решението на Комисията от 15 септември 2004 г., с което се отхвърля неговата оферта и обществената поръчка се възлага на друг оферент в рамките на процедурата за възлагане на обществена поръчка относно извършване на информационни услуги и свързани с тях доставки, във връзка с информационните системи на генерална дирекция „Рибарство“,

* Език на производството: английски.

ОБЩИЯТ СЪД (първи състав),

състоящ се от: г-н J. Azizi, председател, г-жа E. Cremona (докладчик) и г-н S. Frimodt Nielsen, съдии,

секретар: г-н E. Coulon,

постанови настоящото

Определение

Обстоятелства, предхождащи спора, и производство

1 На 19 май 2004 г. ищецът Evropaïki Dynamiki — Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE подава оферта в рамките на процедура за възлагане на обществена поръчка FISH/2004/02 относно извършване на информационни услуги и свързани с тях доставки, във връзка с информационните системи на генерална дирекция (ГД) „Рибарство“ на Комисията на Европейските общности (наричана по-нататък „първата обществена поръчка“), публикувана в притурката към *Официален вестник на Европейския съюз* на 14 април 2004 г. (OB S 73, стр. 61407).

2 С писмо от 15 септември 2004 г., получено от ищеца на същия ден, ГД „Рибарство“ го уведомява, че офертата му не е избрана, като уточнява, че мотивите за това отхвърляне са свързани със състава и стабилността на екипа, с предложените

процедури за предаване на знанията в края на проекта и с обстоятелството, че офертата не предоставя най-доброто съотношение между качество и цена. Тя посочва също, че ищецът може да поиска писмено допълнителна информация за мотивите за отхвърлянето на неговата оферта.

3 На 16 септември 2004 г., като възразява срещу мотивите за отхвърлянето на неговата оферта, ищецът иска от ГД „Рибарство“ да му съобщи името на спечелилия оферент, оценките, дадени по всеки критерий за оценяване на неговата техническа оферта и на тази на спечелилия оферент, копие от доклада на комисията по оценяване и сравнение между неговата финансова оферта и тази на спечелилия оферент.

4 С писмо от 22 октомври 2004 г. ГД „Рибарство“ отговаря на ищеца, че всички оференти, които са поискали допълнителна информация за отхвърлянето на тяхната оферта, са получили едновременно тази информация с приложено писмо от 18 октомври 2004 г. В това писмо ГД „Рибарство“ предоставя няколко допълнителни сведения относно оценяването на офертата на ищеца, като посочва и името на избрания оферент и факта, че офертата му е била избрана, тъй като е била икономически най-изгодната. Накрая тя съобщава и оценките, дадени на офертата на ищеца и на тази на спечелилия оферент по всеки от техническите критерии за оценяване, както и резултата от финансовото оценяване, под формата на таблици.

5 На 25 ноември 2004 г. ищецът по настоящото дело подава жалба пред Общия съд, заведена под номер T-465/04, за отмяна на горепосоченото писмо на ГД „Рибарство“ от 15 септември 2004 г.

6 С Решение от 10 септември 2008 г. по дело Evropaïki Dynamiki/Комисия (T-465/04, непубликувано в Сборника) Общият съд отменя решението на Комисията да отхвърли подадената от ищеца оферта и да възложи първата обществена поръчка на спечелилия оферент.

7 Като се оплаква от действията на Комисията по отношение на него в адресираните пряко до председателя на Комисията писма от 7 октомври 2008 г. и от 5 март 2009 г., ищецът по същество приканва последната да преразгледа целия съществуващ спор, обявявайки същевременно, че е готов да оттегли всички свои висящи искове или жалби, свързани с възлагането на обществени поръчки от Комисията.

8 На 25 септември 2009 г. ищецът подава настоящия иск по факс. Пратките, съдържащи подписания оригинал на исковата молба, както и нейните преписи и приложения, са изпратени на 3 октомври 2009 г. по куриерска служба.

9 Тъй като на 5 октомври 2009 г. секретариатът на Общия съд получава пратка, в която се съдържат само преписи от исковата молба, той предупреждава адвоката на дружеството ищец, че пратката, съдържаща оригинала, все още не е пристигнала. Поради това същия ден в секретариата е подадено копие от липсващите документи и нов подписан оригинал на исковата молба.

10 На 16 ноември 2009 г. секретариатът на Общия съд уведомява ищеца, че новият оригинал на исковата молба, подаден на 5 октомври 2009 г., е различен от преписа от нея, получен по факс на 25 септември 2009 г. Ето защо по силата на член 43, параграф 6 от Процедурния правилник на Общия съд като дата на предявяване на иска е възприета датата 5 октомври 2009 г., а не 25 септември 2009 г.

11 С писмо от 19 ноември 2009 г., изпратено на секретариата на Общия съд по факс на следващия ден, като потвърждава получаването на писмото на секретариата от 16 ноември 2009 г., ищецът излага причините, поради които оригиналът на исковата молба не е получен в сроковете, и моли Общия съд да признае по настоящото дело наличието на случай на непреодолима сила и следователно да преразгледа своето решение да възприеме датата 5 октомври 2009 г. за дата на предявяване на иска.

12 На 26 ноември 2009 г. ищецът изпраща на секретариата на Общия съд писмо по факс, в което обяснява обстоятелствата по загубването на пратката от дружеството, чиито куриерски услуги е използвал, и иска отново за дата на подаване на оригинала на исковата молба да се счита 25 септември 2009 г.

13 На 3 декември 2009 г. ищецът е уведомен от използваното от него дружество за куриерски услуги, че липсващата пратка не е открита.

14 С отделна молба, подадена в секретариата на Общия съд на 29 януари 2010 г., съгласно член 114, параграф 1 от Процедурния правилник Комисията прави възражение за недопустимост, съгласно което искането за обезщетение било погасено по давност.

15 На 14 април 2010 г. ищецът представя становището си по възражението за недопустимост.

16 Като процесуално-организационни действия с писмо от 2 юли 2010 г. Общият съд поставя писмен въпрос на страните за приложимостта по настоящото дело на член 102, параграф 2 от Процедурния правилник относно удължаването на процесуалните срокове еднократно със срок от 10 дни поради отдалеченост. Страните отговарят на този въпрос в определените срокове.

Искания на страните

17 В исковата молба ищецът моли Общия съд:

— да осъди Комисията да му заплати сумата от 2 милиона евро, съответстваща на брутната печалба, която той е могъл да реализира от първата обществена поръчка, ако тя му е била възложена (50 % от стойността на обществената поръчка),

— да осъди Комисията да му заплати сумата от 100 000 EUR, съответстваща на претърпените вреди поради лишаването му от възможност да изпълни обществената поръчка,

— да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

18 Във възражението за недопустимост Комисията моли Общия съд:

— да отхвърли иска като недопустим,

— да осъди ищеца да заплати съдебните разноски.

19 В становището си по възражението за недопустимост ищецът моли Общия съд да отхвърли възражението за недопустимост.

От правна страна

20 По силата на член 114, параграф 1 от Процедурния правилник, ако някоя от страните поиска това, Общият съд може да се произнесе по възражението за недопустимост, без да разглежда спора по същество. Съгласно параграф 3 от същия член производството преминава в устна фаза, освен ако Общият съд не реши друго.

21 Освен това съгласно член 111 от Процедурния правилник, когато един иск или жалба са явно неподсъдни на Общия съд или когато са явно недопустими или явно лишени от всякакво правно основание, Общият съд може, без да дава ход на делото, да се произнесе с мотивирано определение.

22 В конкретния случай Общият съд счита, че разполага с достатъчно сведения в резултат на разглеждането на материалите по преписката и че не следва да започва устната фаза на производството.

Доводи на страните

23 Комисията повдига възражение за недопустимост на исковата молба с мотива, че искът, на който се основава, е погасен по давност, тъй като е предявен след изтичането на петгодишния давностен срок, определен в член 46 от Статута на Съда по дела в областта на извъндоговорната отговорност на Европейската общност.

24 Този срок започнал да тече от момента, в който твърдените вреди действително са настъпили.

25 Комисията напомня, че в настоящия случай ищецът иска обезщетение за вредите, които твърди, че е претърпял, поради това че първата обществена поръчка не му е била възложена, и при условията на евентуалност иска и обезщетение за „лишаване от възможност".

26 Според Комисията твърдените вреди, които са в основата на главното искане и на искането при условията на евентуалност, са настъпили в момента, в който е прието решението за отхвърляне на офертата на ищеца, тъй като именно към онзи момент вече не е било възможно първата обществена поръчка да му бъде възложена. Следователно вредите били настъпили към датата, на която Комисията е уведомила ищеца, че неговата оферта не е избрана, а именно 15 септември 2004 г. Както ищецът мълчаливо признавал в писмото си от 19 ноември 2009 г., изпратено на секретариата на Общия съд, от този ден нататък започнал да тече давностният срок. Поради това подаденият на 5 октомври 2009 г. иск бил погасен по давност.

27 Според Комисията този извод се потвърждавал от Определение на Общия съд от 14 септември 2005 г. по дело Ehcon/Комисия (T-140/04, Recueil, стр. II-3287). Съгласно точка 43 от това определение вредите, произтичащи от неполучаването на обществената поръчка, предмет на процедурата за възлагане на обществена поръчка, и вредите, следващи от лишаването от възможност за получаването на тази обществена поръчка, настъпват в деня, в който Комисията отхвърля офертата на отстранения оферент. Следователно това отхвърляне е събитието, което обуславя иска за извъндоговорна отговорност по смисъла на член 46, първо изречение от Статута на Съда.

28 Комисията отбелязва също, че Общият съд, след като констатира, че давностният срок започва да тече от деня на отхвърлянето на офертата от Комисията, в точка 46 от Определение по дело Ehcon/Комисия, точка 27 по-горе, приема, че в случая посоченият срок е започнал да тече по-късно — от датата, на която ищецът е получил второ съобщение от Комисията, с което е уведомен за мотивите за отхвърлянето на неговата оферта.

29 Според Комисията от точка 46 от Определение по дело Ehcon/Комисия, точка 27 по-горе, не може да се заключи, че Общият съд е приел, че датата, от която е започнал да тече давностният срок, е денят на получаването от оферента на писмото, в което тя му разяснява мотивите за отхвърлянето на неговата оферта. Всъщност по делото, по което е постановено това определение, тъй като искът във всички случаи е бил просрочен, узнаването на точната дата, която е началният момент на давностния срок, не било от съществено значение. Освен това такова заключение би противоречало на текста на изложената по-горе точка 43 от същото определение.

30 На последно място, подобно заключение нямало да бъде в съответствие с ratio legis на погасителната давност, която имала за цел — както напомня Съдът в Определение от 18 юли 2002 г. по дело Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi/Комисия (C-136/01 P, Recueil, стр. I-6565, точка 28) — да съгласува защитата на правата на претърпялото вреди лице и принципа на правната сигурност. Комисията напомня съдебната практика, съгласно която точното познаване на фактите не е сред условията, които трябва да бъдат изпълнени, за да започне да тече давностният срок. От това тя прави извод, че в настоящия случай не е необходимо ищецът да е разполагал с подробните мотиви за отхвърлянето на неговата оферта, за да започне да тече давностният срок. Всъщност относително дългият давностен срок се предоставял именно за да може през този период ищецът да разполага с време за събирането на тази информация.

31 Поради това Комисията счита, че искът за извъндоговорна отговорност е трябвало да бъде предявен най-късно до 25 септември 2009 г., а именно пет години след отхвърлянето на офертата на ищеца при еднократно отчитане на срока от 10 дни поради отдаленост.

32 Накрая Комисията отхвърля доводите на ищеца, изведени от наличието в настоящия случай на непреодолима сила. В това отношение тя отбелязва, че съгласно съдебната практика понятието за непреодолима сила съдържа обективен и субективен елемент. Обективният елемент е свързан с извънредни и външни за заинтересувания обстоятелства, докато субективният елемент произтича от задължението на заинтересувания да се предпази от последиците на извънредното събитие, като вземе подходящи мерки, без да прави прекалени жертви. По-конкретно с Решение от 28 януари 2009 г. по дело Centro Studi Manieri/Съвет

(T-125/06, Recueil, стр. II-69, точка 28) Общият съд е постановил, че заинтересуваното лице трябва да наблюдава грижливо хода на производството, и по-специално да полага необходимото старание за спазване на предвидените срокове.

33 Що се отнася до обективния елемент, Комисията счита, че късното предаване на дадена пратка е необичайно, но не непредвидимо събитие. Дори да се предположи, че недоставянето на една от двете изпратени от ищеца пратки представлява все пак извънредно събитие, при все това Комисията счита, че ищецът не е положил необходимото старание, щом като е предпочел да изчака не само изтичането на давностния срок от пет години, но и последния момент преди изтичането на допълнителния срок поради отдаленост, за да изпрати на Общия съд исковата молба по факс. След това ищецът изчакал цяла работна седмица, преди да предаде в последния момент на 3 октомври 2009 г. документите на дружеството за куриерски услуги, знаейки, че всяко забавяне на доставката би означавало неспазване на срока. Следователно ищецът приел този риск напълно съзнателно.

34 В становището си по възражението за недопустимост ищецът оспорва определения от Комисията начален момент на давностния срок. По-конкретно той отхвърля тезата на Комисията, че давностният срок започвал да тече от 15 септември 2004 г. — датата, на която той е уведомен, че офертата му не е избрана. В това отношение той се позовава на точки 44, 45 и 48 от Определение по дело Ehcon/Комисия, точка 27 по-горе, които противоречали на точка 43, на която се основава Комисията. От тези точки било видно, че условията, позволяващи на ищеца да предяви правото си на обезщетение, са изпълнени едва когато той е узнал мотивите на решението на Комисията, а не на датата, на която той само е бил уведомен за резултата от процедурата за възлагане на обществена поръчка. В настоящия случай обаче ищецът е узнал тези мотиви не по-рано от 20 или 23 октомври 2004 г.

35 Ищецът твърди също, че договорът в настоящия случай е „рамков договор“ и че следователно не можело да възникнат и не били сигурни каквито и да било вреди преди подписването на „конкретен договор“. От това следвало, че давностният срок започвал да тече едва от момента на действителното подписване на „конкретен договор“ между Комисията и спечелилия оферент.

36 Според ищеца вследствие на това искът за извъндоговорна отговорност се погасявал най-рано на 3 ноември 2009 г., а именно пет години и десет дни, отчитайки и срока поради отдалеченост, след узнаването на мотивите за отхвърлянето на неговата оферта от Комисията.

37 Освен това ищецът отхвърля довода, който Комисията извежда от Определение по дело Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi/Комисия, точка 30 по-горе, тъй като фактите по делото, по което е постановено това определение, били прекалено различни от настоящия случай, за да могат да бъдат използвани релевантно. Според него по делата в областта на обществените поръчки докато отстраненият оферент не узнае точните мотиви за отхвърляне на неговата оферта, той не може да прецени дали актът е незаконосъобразен или не и следователно дали е налице вреда, което е първото условие за предявяването срещу Общността на иск за извъндоговорна отговорност. Поради това, като се основава на точка 45 от Определение по дело Ehcon/Комисия, точка 27 по-горе, ищецът счита, че предоставянето на мотивите на решението е условие sine qua non, за да може засегнатото лице да прецени законосъобразността на процедурата.

38 Освен това той подчертава, че след искането му Комисията се е забавила повече от един месец, преди да му предостави мотивите на решението за отхвърляне на неговата оферта, и че сега Комисията се опитвала да включи този период на бездействие в давностния срок за предявяването на иск за извъндоговорна отговорност.

39 В крайна сметка в случая в Решение по дело Evropaïki Dynamiki/Комисия, точка 6 по-горе, Общият съд постановил отмяна на решението на Комисията да не възложи първата обществена поръчка на ищеца въз основа по-конкретно на непълнотата на мотивите на това решение. Следователно едва на датата на произнасянето на посоченото решение, 10 септември 2008 г., ищецът получил обяснение за отхвърлянето на неговата оферта.

40 Ищецът оспорва и довода, който Комисията извежда от неговото писмо от 19 ноември 2009 г., а именно че това писмо било равностойно на мълчаливо приемане на датата 15 септември 2004 г. за начален момент на давностния срок. Това писмо било написано като предпазна мярка по силата на член 43, параграф 6 от Процедурния правилник, за да се изпреварят доводите на Комисията, и не можело в никакъв случай да се тълкува в смисъл, че представлява приемане на датата 15 септември 2004 г. като начален момент на давностния срок.

41 Що се отнася до въпроса за възприетата от Общия съд дата на подаване на оригинала на исковата молба, на първо място, ищецът посочва, че с изключение на подписа, който е трябвало да бъде положен още веднъж от неговия адвокат върху отпечатаната отново искова молба вследствие на загубването на изпратения по пощата оригинал, няма никаква разлика между текста, изпратен по факс на 25 септември 2009 г., и подадения в секретариата на 5 октомври 2009 г. оригинал. Евентуална разлика в подписа не представлявала нарушение на член 43, параграф 6 от Процедурния правилник.

42 По-нататък ищецът оспорва доводите на Комисията относно неприложимостта в настоящия случай на наличието на непреодолима сила. Той подчертава, че всички необходими действия за предявяването на иска са били осъществени в срок. Според него, във всеки случай, макар несвоевременното доставяне на дадена пратка да представлява значителен риск, същото не важи за загубването ѝ, още повече че посочената пратка е била поверена на принадлежащо на Deutsche Post дружество.

43 Така ищецът оспорва изтъкнатите от Комисията принципи, установени в съдебната практика, и напомня, че в настоящия случай, след като е изпратил исковата молба по факс в сроковете, той е положил грижата да провери на уебсайта на дружеството за куриерски услуги, че пратката, съдържаща оригинала и приложенията, действително е доставена в срока, а именно 5 октомври 2009 г. Следобеда на същия ден ищецът бил уведомен от секретариата, че оригиналът не е получен. След това незабавно била установена връзка с дружеството за куриерски услуги и след като станало ясно, че пратката няма да бъде намерена навреме, вечерта на 5 октомври 2009 г. бил отпечатан и подаден в секретариата нов препис на исковата молба.

44 Така, като взел подходящите мерки, за да осигури предявяването на иска в срок, ищецът положил необходимото старание и не можел да предвиди или във всеки случай да избегне загубването на оригиналния документ.

45 В крайна сметка ищецът иска настоящият случай да бъде разглеждан ad hoc поради едновременно новия и необратим характер на загубването на оригинален документ от дружество за куриерски услуги.

Съображения на Общия съд

46 По силата на член 46 от Статута на Съда, приложим за производството пред Общия съд съгласно член 53, първа алинея от посочения статут, исковете срещу Общността по дела в областта на извъндоговорната отговорност се погасяват след изтичането на срок от пет години от датата на възникване на събитието, което ги обуславя. Давността се прекъсва с предявяването на иск пред Съда или ако преди образуването на това производство увредената страна е предявила претенцията си пред компетентната институция.

47 Съгласно установената съдебна практика, за да се ангажира извъндоговорната отговорност на Общността по смисъла на член 288, втора алинея ЕО за неправомерно поведение на нейните органи, трябва да са изпълнени определени кумулативни условия, а именно неправомерност на поведението, за което се упреква институцията, наличие на вреда и наличие на причинно-следствена връзка между твърдяното поведение и претендираната вреда (вж. Решение на Съда от 9 ноември 2006 г. по дело Agraz и др./Комисия, C-243/05 P, Recueil, стр. I-10833, точка 26 и цитираната съдебна практика, Решение на Общия съд от 11 юли 1996 г. по дело International Procurement Services/Комисия, T-175/94, Recueil, стр. II-729, точка 44 и Решение на Общия съд по дело Centro Studi Manieri/Съвет, точка 32 по-горе, точка 97).

48 От постоянната съдебна практика следва също така, че давностният срок започва да тече, когато са изпълнени всички условия за възникване на задължението за поправяне на вреди, и по-специално когато подлежащата на поправяне вреда се конкретизира. По-конкретно в споровете, породени от индивидуални актове, както в настоящия случай, давностният срок започва да тече от момента, в който тези актове произведат действие по отношение на лицата, които са техни адресати (вж. в този смисъл Решение на Съда от 19 април 2007 г. по дело Holcim (Deutschland)/Комисия, C-282/05 P, Сборник, стр. I-2941, точки 29 и 30 и Решение на Съда от 11 юни 2009 г. по дело Transports Schiocchet Excursions/Комисия, C-335/08 P, непубликувано в Сборника, точка 33, Определение на Общия съд от 27 август 2009 г. по дело Abouchar/Комисия, T-367/08, непубликувано в Сборника, точка 23).

49 Следва също да се напомни, че погасителната давност има за задача да съгласува защитата на правата на претърпялото вреди лице и принципа на правната сигурност. Така продължителността на давностния срок е определена, като се отчита по-специално времето, необходимо на лицето, за което се твърди, че е претърпяло вреди, да събере подходяща информация с оглед на предявяването на евентуален иск и да провери фактите, които могат да бъдат изтъкнати в подкрепа на този иск (вж. в този смисъл Определение по дело Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi/Комисия, точка 30 по-горе, точка 28, Определение на Общия съд от 16 декември 2009 г. по дело Cattin/Комисия, T-194/08, непубликувано в Сборника, точка 69 и Решение на Общия съд от 28 септември 2010 г. по дело C-Content/Комисия, T-247/08, непубликувано в Сборника, точка 54).

50 Освен това следва да се посочи, че съгласно съдебната практика узнаването с точност и с подробности на фактите по случая от страна на увреденото лице не е от значение, тъй като узнаването на фактите не е изброено сред елементите, които трябва да са налице, за да започне да тече давностният срок, предвиден в член 46 от Статута на Съда. Ето защо субективната преценка за наличието на вредата не може да се взема предвид при определянето на началния момент на давностния срок на иска за извъндоговорна отговорност на Общността (вж. в този смисъл Решение на Съда от 17 юли 2008 г. по дело Комисия/Cantina sociale di Dolianova и др., C-51/05 P, Сборник, стр. I-5341, точка 61 и цитираната съдебна практика).

51 В настоящия случай ищецът формулира като главно искане обезщетение за вредите, които твърди, че е претърпял, в резултат на обстоятелството, че първата обществена поръчка не му е била възложена, и по-конкретно изплащане на сума, съответстваща на брутната печалба, която той е могъл да реализира от тази обществена поръчка (50 % от стойността на обществената поръчка). При условията на евентуалност той иска обезщетение за лишаване от възможност, тъй като претърпял вреди както поради лишаването от възможност да изпълни първата обществена поръчка, така и поради лишаването от възможност да му бъдат възложени други обществени поръчки, по-специално обществената поръчка, възложена през 2008 г., в рамките на процедурата за възлагане на обществена поръчка MARE/2008/01 (наричана по-нататък „следващата обществена поръчка“), чиято първоначална стойност надвишавала 5 милиона евро, от ГД „Морско дело и рибарство“ на Комисията на спечелилия първата обществена поръчка съдоговорител (наричани по-нататък „вреди, произтичащи от лишаването от възможност да получи следващите обществени поръчки“).

По вредите, произтичащи от неполучаването на първата обществена поръчка и от лишаването от възможност да получи същата тази обществена поръчка

52 Както Общият съд вече е посочил в дело Ehcon/Комисия, по което е постановено посоченото в точка 27 по-горе определение, вредите, произтичащи от неполучаването на разглежданата обществена поръчка и от лишаването от възможност за получаване на тази обществена поръчка, са настъпили в деня на

отхвърлянето от Комисията на офертата на ищеца, като това отхвърляне представлява и събитието, което обуславя иска за установяване на отговорност по смисъла на член 46 от Статута на Съда (вж. в този смисъл Определение по дело Ehcon/Комисия, точка 27 по-горе, точка 43).

53 Отхвърлянето на офертата е съобщено на ищеца с писмо от 15 септември 2004 г., получено от него същия ден (вж. точка 2 по-горе).

54 Вярно е, както поддържа ищецът, че в точки 44, 45 и 48 от Определение по дело Ehcon/Комисия, точка 27 по-горе, Общият съд изглежда поставя под въпрос подхода, изведен в точка 43 от посоченото определение, че въпросните вреди са настъпили в деня на отхвърлянето на офертата. Така или иначе обаче всички тези точки трябва да бъдат четени в техния контекст и в техния логичен ред. По-конкретно в точка 45, като твърди, че „всички условия за възникването на правото на обезщетение на ищеца са изпълнени най-късно към 20 март 1997 г. [а именно деня, в който в случая ищецът е узнал мотивите на решението за отхвърляне] и че така петгодишният давностен срок е изтекъл най-късно на 20 март 2002 г.“, Общият съд просто е приел, че в случая при всички положения искът е просрочен, тъй като е бил предявен едва на 8 април 2004 г. С оглед на обстоятелствата по случая тази последна констатация на Общия съд не може да постави под въпрос основната предпоставка за неговите съображения, съгласно която вреди като разглежданите в настоящия случай настъпват в деня на отхвърлянето на офертата, като отхвърлянето е събитието, което обуславя иска за установяване на отговорност.

55 Следователно трябва да се заключи, че твърдените вреди, довели в настоящия случай до предявяването на иск за извъндоговорна отговорност срещу Общността, са настъпили на датата на приемането от Комисията на решението за отхвърляне на офертата на ищеца и че давностният срок за този иск е започнал да тече от момента, в който това решение е съобщено на ищеца, а именно 15 септември 2004 г.

56 Съгласно член 46 от Статута на Съда давностният срок се прекъсва само с предявяването на иск пред общностния съд или ако преди образуването на това производство е предявена претенция пред компетентната институция на Общността, като се има предвид обаче, че в последния случай давностният срок се прекъсва само ако претенцията е последвана от иск в срока, определен съгласно член 230 ЕО или 232 ЕО, в зависимост от случая.

57 В това отношение писмата от 7 октомври 2008 г. и от 5 март 2009 г., изпратени от ищеца до председателя на Комисията, не съдържат никакво изрично искане за обезщетение и не са последвани от иск в определения съгласно член 230 ЕО или 232 ЕО срок. Следователно във всички случаи посочените писма са без значение за предвидения в член 46 от Статута на Съда давностен срок от пет години.

58 Следователно давностният срок от пет години е изтекъл на 15 септември 2009 г., без да е бил прекъснат по отношение на двата вида твърдени вреди.

59 Нито един от доводите на ищеца не може да постави под съмнение този извод.

60 Първо, като се позовава по същество на точки 45 и 48 от Определение по дело Ehcon/Комисия, точка 27 по-горе, ищецът твърди, че за да установи неправомерното поведение на Комисията, е необходимо да узнае мотивите на постановеното от нея решение, и че не се е запознал с посочените мотиви преди 20 или 23 октомври 2004 г. Следователно неговият иск се погасявал най-рано на 3 ноември 2009 г., тоест след изтичането на период от пет години и десет дни, считано от 22 октомври 2004 г., а не 25 септември 2009 г.

61 В това отношение е достатъчно да се отбележи, че както бе посочено в точки 52 и 55 по-горе, отхвърлянето на офертата, а не мотивите за това отхвърляне, представлява събитието, което обуславя иска за установяване на отговорност в областта на обществените поръчки и конкретизира вредите, за които се твърди, че са претърпени от отхвърления оферент.

62 Впрочем, видно от съдебната практика, обстоятелството, че ищецът счита, че към момента, в който подава искането си за обезщетение срещу Общността, не разполага с всички елементи, позволяващи му да докаже надлежно нейната отговорност в рамките на съдебно производство, не може да възпрепятства началото на давностния срок. Всъщност в обратния случай би се стигнало до объркване между процесуалния критерий относно започването на давностния срок и констатацията за съществуването на условия за търсене на отговорност, която в крайна сметка може само да бъде направена от съда, сезиран за целите на окончателната преценка на спора по същество (Определение на Общия съд от 17 януари 2001 г. по дело Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi/Комисия, T-124/99, Recueil, стр. II-53, точка 24).

63 Важно е също да се отбележи, че обратно на това, което твърди ищецът, като се основава на точки 45 и 48 от Определение по дело Ehcon/Комисия, точка 27 по-горе, в случая писмото на ГД „Рибарство“ от 15 септември 2004 г., което представлява обжалваният акт по дело Evropaïki Dynamiki/Комисия, по което е постановено посоченото в точка 6 по-горе решение, съдържа вече първоначално указание за мотивите за отхвърляне на неговата оферта (вж. точка 2 по-горе). Писмата, изпратени след това от ГД „Рибарство“, имат за цел само да внесат, вследствие на искането на ищеца, допълнителни разяснения относно тези мотиви, както и характеристиките и предимствата на спечелилата оферта (вж. точки 3 и 4 по-горе). Впрочем обстоятелството, че узнаването с подробности на мотивите за отхвърлянето на офертата е настъпило няколко дни след изпращането на съобщението за посоченото отхвърляне, не противоречи на напомнената в точка 49 по-горе съдебна практика, съгласно която продължителността на давностния срок отчита по-специално времето, необходимо на лицето, за което се твърди, че е претърпяло вреди, да събере подходяща информация с оглед на предявяването на евентуален иск и да провери фактите, които могат да бъдат изтъкнати в подкрепа на този иск.

64 В крайна сметка възпрепятстването на възможността давностният срок на иска за извъндоговорна отговорност на Общността да започне да тече, докато страната, която твърди, че е увредена, не стигне лично до убеждението за претърпяна вреда, има за последица промяна на момента на погасяване на посочения иск в зависимост от индивидуалното възприятие, което може да има всяка страна за съществуването на вредата, а това е в противоречие с изискването за правна сигурност, необходима при прилагането на давностните срокове (вж. в този смисъл Решение по дело C-Content/Комисия, точка 49 по-горе, точка 55 и цитираната съдебна практика).

65 Накрая, в това отношение следва да се отбележи, че както правилно подчертава Комисията, от писмото от 19 ноември 2009 г., изпратено до секретариата на Общия съд от ищеца, е видно, че според последния неправомерното поведение на Комисията е налице от момента на изпращането на писмото от 15 септември 2004 г., с което е уведомен за отхвърлянето на офертата, поради което ищецът мълчаливо признава, че давностният срок започва да тече от тази дата.

66 Второ, ищецът изтъква, че тъй като първата обществена поръчка представлява рамков договор, за да настъпят вреди, било необходимо подписването на конкретен договор. Следва да се посочи обаче, че съгласно съдебната практика условието за наличието на сигурна вреда е изпълнено, щом като вредата е неизбежна и предвидима с достатъчна сигурност, дори ако все още тя не може да бъде изчислена с точност (Решение на Съда от 14 януари 1987 г. по дело Zuckerfabrik Bedburg и др./Съвет и Комисия, 281/84, Recueil, стр. 49, точка 14; вж. Определение по дело Abouchar/Комисия, точка 48 по-горе, точка 24 и цитираната съдебна практика). Освен това давността може да започне да тече едва от момента на действителното настъпване на паричната загуба (Решение по дело Holcim (Deutschland)/Комисия, точка 48 по-горе, точка 33). В рамките на процедура за възлагане на обществена поръчка обаче произтичащите за отстранения кандидат вреди от неполучаването на обществената поръчка и от лишаването от възможност за получаването ѝ следват пряко и незабавно от решението за отхвърляне на неговата оферта, независимо от бъдещото подписване на конкретен договор между общностната институция и спечелилия кандидат. По същите причини следва да се отхвърли доводът, изложен за първи път от ищеца

в писмения му отговор на въпроса на Общия съд, че поради рамковия договор вредите продължавали да съществуват през целия период, през който ищецът бил лишен от възможността да подписва индивидуални договори.

67 Трето, като се има предвид направеният в точки 52—55 по-горе анализ, ищецът не може надлежно да се позовава на закъснението, с което Комисията е отговорила на искането му за разяснения относно мотивите за отхвърлянето на неговата оферта.

68 Четвърто, ищецът по същество твърди, че е разполагал с действителни обяснения за отхвърлянето на неговата оферта едва към датата на решението на Общия съд, с което се постановява отмяната на решението, от което произтичат вредите. Следва да се отбележи, че доводът на ищеца изобщо не е ясен. Във всеки случай е достатъчно да се напомни в това отношение, че според съдебната практика за началния момент, от който започва да тече давностният срок, е без значение дали неправомерното поведение на Общността е установено със съдебно решение (Решение по дело Holcim (Deutschland)/Комисия, точка 48 по-горе, точка 31). За останалата част Общият съд препраща към изложените в точки 61—64 по-горе съображения.

69 Накрая, пето, в писмения си отговор на поставения от Общия съд въпрос ищецът изтъква нов довод, изведен от обстоятелството, че решението да се отхвърли неговата оферта и да се възложи обществената поръчка на друг оферент е публикувано, подобно на всяко друго решение от този вид и в съответствие с членове 118 и 120 от Регламент (ЕО, Евратом) № 2342/2002 на Комисията от 23 декември 2002 година относно определянето на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета относно Финансовия регламент, приложим към общия бюджет на Европейските общности (ОВ L 357, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 4, стр. 3, наричан по-нататък „подробните правила за прилагане“), в част S на Официален вестник от 16 декември 2004 г., и от обстоятелството, че следователно тази дата, която установява неопровержим срок, представлява началният момент на погасителната давност.

70 В това отношение следва да се напомни още веднъж, че отхвърлянето на офертата представлява събитието, което обуславя иска за установяване на отговорност в областта на обществените поръчки, и конкретизира вредите, за които се твърди, че са претърпени от отхвърления оферент. Следователно давностният срок започва да тече от деня, в който отхвърленият оферент е лично уведомен за отхвърлянето на неговата оферта, а не от датата на публикуването на обявлението за възлагане на обществената поръчка в Официален вестник. Във всеки случай следва също да се отбележи, че обратно на твърдяното от ищеца, публикуването на такова обявление, което има за предмет да информира трети лица, съгласно член 118, параграф 4 от подробните правила за прилагане е задължително само за обществените поръчки, чиято стойност е равна или е по-голяма от праговете, определени в член 158 от посочените подробни правила за прилагане.

71 С оглед на всички тези съображения давностният срок от пет години за предявяването на иска за извъндоговорна отговорност е изтекъл на 15 септември 2009 г.

72 Макар ищецът да твърди в настоящия случай, че поради наличието на непреодолима сила било необходимо да се възприеме датата на изпращането на факса, вместо тази на подаването на оригинала на исковата молба, следва да се отбележи, че във всеки случай ищецът е изпратил исковата молба по факс на 25 септември 2009 г., когато давностният срок вече е бил изтекъл.

73 Всъщност тезата на ищеца е, че в настоящия случай се прилага еднократно срокът от 10 дни поради отдалеченост. Така, ако се приемели доводите на ищеца относно наличието на случай на непреодолима сила и ако се възприемела датата 25 септември 2009 г. като дата на подаването на исковата молба, искът щял да бъде допустим. Всъщност направеното от Комисията възражение за погасяване по давност е изведено от обстоятелството, че искът трябва да се счита за предявен на 5 октомври 2009 г., а не, както претендира ищецът, на 25 септември 2009 г.

74 В отговор обаче на писмен въпрос на Общия съд относно приложимостта в настоящия случай на член 102, параграф 2 от Процедурния правилник, ищецът твърди, че неговият иск не бил погасен, тъй като давностният срок трябвало да бъде удължен еднократно със срок от 10 дни поради отдалеченост, предвиден в посочения член 102. В това отношение той се позовава и на точка 26 от Решение на Общия съд от 14 септември 1995 г. по дело Lefebvre и др./Комисия (T-571/93, Recueil, стр. II-2379), в което се признава, че сроковете поради отдалеченост се прилагат по делата за извъндоговорна отговорност.

75 Следва да се посочи, че съгласно самия текст на член 102, параграф 2 от Процедурния правилник срокът поради отдалеченост се отнася само до процесуалните срокове, а не до давностния срок, предвиден в член 46 от Статута на Съда, изтичането на който води до погасяване на иска за извъндоговорна отговорност и който следователно не се удължава с никакъв срок поради отдалеченост (вж. в този смисъл Решение на Общия съд от 11 януари 2002 г. по дело Biret и Cie/Съвет, T-210/00, Recueil, стр. II-47, точки 19 и 45 и Решение на Общия съд от 21 април 2005 г. по дело Holcim (Deutschland)/Комисия, T-28/03, Recueil, стр. II-1357, точка 74, Определение на Общия съд от 19 май 2008 г. по дело Transport Schiocchet — Excursions/Комисия, T-220/07, непубликувано в Сборника, точки 15 и 35 и Определение по дело Cattin/Комисия, точка 49 по-горе, точки 61 и 65).

76 В това отношение освен това следва да се напомни, че условията, от които зависи ангажирането на извъдоговорната отговорност на Общността, и следователно нормите на погасителната давност, уреждащи свързаните с нея искове, могат да се основават само на строго обективни критерии. В противен случай това би създало опасност от засягане на принципа на правната сигурност, на който именно се основават нормите на погасителната давност (вж. Решение по дело Комисия/Cantina sociale di Dolianova и др., точка 50 по-горе, точка 59 и цитираната съдебна практика).

77 В допълнение обстоятелството, че процесуалните срокове, като срока за подаване на иск или жалба, и петгодишният давностен срок за погасяване на иска за извъндоговорна отговорност срещу Общността са по естеството си различни срокове, може да бъде изведено и от съдебната практика. Всъщност сроковете за подаване на искове или жалби са абсолютни процесуални предпоставки и тяхното прилагане не зависи от преценката на страните в процеса и на съда, тъй като те са установени, за да се осигури яснота и сигурност на правните

положения. Следователно Общият съд трябва да разгледа дори служебно дали искът или жалбата действително е подаден(а) в определените срокове (вж. Решение на Общия съд от 28 януари 2004 г. по дело OPTUC/Комисия, T-142/01 и T-283/01, Recueil, стр. II-329, точка 30 и цитираната съдебна практика; вж. в този смисъл и Определение на Съда от 25 ноември 2008 г. по дело TEA/Комисия, C-500/07 P, непубликувано в Сборника, точка 20). За сметка на това съдът не може да се позове служебно на правното основание, изведено от погасяването по давност на иска за извъндоговорна отговорност (Решение на Съда от 30 май 1989 г. по дело Roquette frères/Комисия, 20/88, Recueil, стр. 1553, точки 12 и 13).

78 Освен това от член 46 от Статута на Съда е видно, че давността се прекъсва с предявяването на иск пред Съда или ако преди образуването на това производство увредената страна е предявила претенцията си пред компетентната институция. Тази разпоредба не прави разграничение в изчисляването на давностния срок в зависимост от това дали причината за прекъсването на този срок е предявяването на иск или на претенция преди образуването на това производство. Прилагането обаче на предвидения в член 102, параграф 2 от Процедурния правилник процесуален срок, което би било възможно само в рамките на съдебно производство, би имало за последица изтичане на погасителната давност след различен период от време, в зависимост от това дали увреденото лице е избрало да се обърне пряко към общностния съд или преди това към компетентната институция. Такова разграничение, което не е предвидено в член 46 от Статута на Съда, би поставило изтичането на давностния срок в зависимост от фактор, който не е обективен, и освен това би имало за последица да насърчи по-скоро уреждането на споровете по съдебен ред, отколкото търсенето на разрешения по взаимно съгласие.

79 Обстоятелството, че през 1995 г. Общият съд е постановил в решение, което е останало изолиран случай (Решение по дело Lefebvre и др./Комисия, точка 74 по-горе, точка 26), че в рамките на погасяването по давност на исковете срещу Общността по дела в областта на извъндоговорната отговорност трябвало да се вземе предвид срокът поради отдалеченост съгласно член 101 и член 102, параграф 2 от Процедурния правилник, не може, обратно на твърдяното от ищеца, да постави под съмнение такова заключение.

80 От изложеното по-горе е видно, че настоящият иск за извъндоговорна отговорност е погасен по давност, що се отнася до твърдените два вида вреди, тъй като е бил предявен повече от пет години след възникването на събитията, които го обуславят, по смисъла на член 46 от Статута на Съда, без да е необходимо да се разглеждат другите правни основания и доводи, изтъкнати от страните, включително този, който е изведен от наличието на случайно събитие или на непреодолима сила.

По вредите, произтичащи от лишаването от възможност за получаването на следващите обществени поръчки

81 Що се отнася до вредите, произтичащи от лишаването от възможност за получаването на следващите обществени поръчки, на първо място следва да се разгледа основателността на искането на ищеца (вж. в този смисъл Определение по дело Ehcon/Комисия, точка 27 по-горе, точка 77).

82 Ищецът твърди, че ако му е била възложена първата обществена поръчка, е щял да придобие ценен опит и да увеличи възможностите си да сключи други договори, включително да спечели следващата обществена поръчка.

83 Както обаче бе напомнено в точка 47 по-горе, от установената съдебна практика е видно, че за да се ангажира извъндоговорната отговорност на Общността, трябва да са изпълнени определени кумулативни условия, които са неправомерност на поведението, за което се упреква институцията, наличие на вреда и наличие на причинно-следствена връзка между твърдяното поведение и претендираната вреда.

84 Все пак, първо, що се отнася до следващата обществена поръчка, трябва да се посочи, че ищецът не представя никакви данни, от естество да установят връзката между първата и следващата обществена поръчка. Следователно не е възможно да се констатира наличието на каквато и да било причинно-следствена връзка между неправомерното отхвърляне на офертата на ищеца по време на

първата процедура за възлагане на обществена поръчка и вредите, които той е претърпял поради лишаването от възможността да му бъде възложена следващата обществена поръчка (вж. в този смисъл Определение по дело Ehcon/Комисия, точка 27 по-горе, точка 76).

85 Във всеки случай лишаването от възможността да му бъде възложена следващата обществена поръчка може да се счита за действителна и сигурна вреда само в хипотезата, при която, в отсъствие на неправомерно поведение от страна на Комисията, не би имало съмнение, че на ищеца е щяла да бъде възложена първата обществена поръчка. Следва обаче да се подчертае, че при система на процедури за възлагане на обществени поръчки като тази в настоящия случай възлагащият орган разполага със значително право на преценка при вземането на решение за възлагане на обществена поръчка (вж. в този смисъл Определение по дело Ehcon/Комисия, точка 27 по-горе, точка 77). Следва също да се отбележи, че решението да се отхвърли подадената от ищеца оферта и да се възложи първата обществена поръчка на спечелилия оферент е отменено от Общия съд, по единственото съображение че Комисията е нарушила задължението си да мотивира това решение (Решение по дело Evropaïki Dynamiki/Комисия, точка 6 по-горе, точка 80). Така не само че ищецът по никакъв начин не е могъл да бъде сигурен, че е щял да получи първата обществена поръчка, но и в преписката не се съдържат никакви данни, които биха могли да подкрепят такова заключение.

86 Следователно, дори да се предположи, че ищецът евентуално е бил лишен от възможността да получи първата обществена поръчка в резултат на твърдяното неправомерно поведение на ГД „Рибарство“ — вреда, която във всеки случай е погасена по давност, — само по себе си това лишаване от възможност не може да се счита за достатъчно, за да породи по отношение на ищеца действителна и сигурна вреда, произтичаща от лишаването от възможността да му бъде възложена следващата обществена поръчка, в хипотезата, при която се приема, че тази обществена поръчка има достатъчна връзка с първата обществена поръчка (вж. в този смисъл Определение по дело Ehcon/Комисия, точка 27 по-горе, точка 77).

87 На по-силно основание същите съображения са валидни за вредите, изтъкнати много общо от ищеца в исковата молба, които произтичали от лишаването от възможност да получи други обществени поръчки на Комисията.

88 От всичко изложено по-горе следва, че искането на ищеца за обезщетение за вредите, произтичащи от лишаването от възможността да получи следващите обществени поръчки, трябва да бъде отхвърлено като явно необосновано от правна страна, без да е необходимо Общият съд да се произнася по допустимостта му.

89 Следователно настоящият иск следва да бъде отхвърлен изцяло като частично недопустим и частично явно необоснован.

По съдебните разноски

90 Съгласно член 87, параграф 2 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. Тъй като ищецът е загубил делото, той следва да бъде осъден да заплати съдебните разноски в съответствие с искането на Комисията.

По изложените съображения

ОБЩИЯТ СЪД (първи състав)

определи:

1) Отхвърля иска.

2) Осъжда Evropaïki Dynamiki — Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE да заплати съдебните разноски.

Съставено в Люксембург на 22 юни 2011 година.

Секретар
E. Coulon

Председател
J. Azizi